

Till Konstitutionsutskottet
Sveriges Riksdag
Stockholm, 26 januari 2024

Konstitutionsutskottet

Ink 2024 -01- 29

Dnr 932-2023/24

På eftermiddagen den 17 januari kom en kompletterande handling till Miljö- och jordbruksutskottet med bristfällig information, utan klart sammanhang eller syfte. Denna handling hanterades sedan under Miljö- och jordbruksutskottet den 18 januari då den föredrogs av Landsbygdsminister Peter Kullgrens Statssekreterare Dan Ericsson, och delades med EU-nämndens ledamöter dagen före EU-nämndens sammanträde, den 18 januari.

Handlingen -ett dokument kallat "note" - är författad av Finland (Finnish delegation), men understödd av Sverige (Swedish delegation). Vid EU-nämndens sammanträde den 19 januari vid samrådet inför jordbruks- och fiskerådets möte den 23 januari, fanns denna not med på punkten "Övriga frågor" och skulle också tas upp under punkten "Övrigt" på jordbruks- och fiskerådet. Notan var därmed inte föremål för beslut.

I handlingen uppmanar Finland och de övriga medlemsländer som står som avsändare kommissionen och EU:s medlemsstater att sänka skyddsstatusen för "stora rovdjur", i EU:s art- och habitatdirektiv. Varg betonas men även lodjur och björn nämns som föremål för en nedklassning. Det föreslås att de ska degraderas från direktivets bilaga IV till bilaga V, från "strikt skyddad" till "skyddad".

När ett dokument som regeringen understödjer riktar sig till EU:s institutioner, ska dess innebörd vara förankrat med Sveriges riksdag. Att vilja sänka skyddsstatusen för varg har Landsbygdsministern tillkännagivit på olika sätt. Men den bredare ansatsen att sänka skyddsstatusen för fler djur, så som björn och lodjur, är inte känt som regeringens politik, och har inte varit uppe för överläggning i Miljö- och jordbruksutskottet eller förankrats i EU-nämnden som en svensk ståndpunkt.

Konsekvenserna av den politik som regeringen ställt sig bakom, skulle försvåra de internationella åtaganden som Sverige har gjort. Det är heller inte någon ospecifik viljeinriktning, utan en direkt uppmaning till förändring av ståndpunkt där konsekvensen av förändringen påverkar rättstillämpningen. Det är uppenbart att syftet med noten är att påverka gällande lagstiftning i ett pågående ärende.

Det kan vara rimligt att dokument som är av karaktären "note" eller "non-paper" och som uttrycker en uppfattning men som inte är underlag för beslut eller formellt uttrycker en ståndpunkt ändå tas upp i EU-nämnden för synpunkter inför ett rådsmöte. Särskilt om det handlar om ny och oförankrad politik.

Konstitutionsutskottet har tidigare granskat ett liknande ärende (betänkande 2014/15:KU20) och utskottet skriver:

"Utskottet har granskat regeringens ståndpunkt i fråga om kommissionens prioriteringar. Någon skyldighet att samråda med EU-nämnden i den aktuella frågan förelåg inte. Samtidigt bör, framhåller utskottet, ståndpunkter som i och för sig inte omfattas av samrådsskyldighet ändå vara förenliga med vad som tidigare har förankrats i EU-nämnden. Det ankommer på regeringen att under konstitutionellt ansvar bedöma behovet av ny förankring med riksdagen, t.ex. för att kunna bedöma hur olika ståndpunkter förhåller sig till varandra och för att prioritera mellan dem. Utskottet klargör även att kravet på förankring i riksdagen är detsamma oavsett om tankarna eller idéerna läggs fram muntligt eller i form av skriftliga handlingar, t.ex. i form av s.k. non-papers."

Jag ser därför gärna att KU granskar även detta ärende för att på så vis bidra till att förutsättningarna blir tydligare vad gäller förankring i EU-nämnden. I det här fallet är det dessutom en fråga med mycket stort allmänintresse, varför en ytterligare belysning av frågor kring riksdagens roll och inflytande är angelägen.

Rebecka Le Moine, Riksdagsledamot för Miljöpartiet

